

ΓΙΑ ΜΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΖΩΗΣ

Παλιότερα, στην πολιτική έμπαινε κανείς περισσότερο με ιδεολογικούς και λιγότερο με πολιτικούς όρους. Διαφορετικές κοσμοθεωρίες, που ρύθμιζαν συνολικά τις παραγωγικές και κοινωνικές σχέσεις, καθόριζαν ακόμη και τις πιο μικρές λεπτομέρειες του τρόπου ζωής και συγκρούονταν ανελέητα προτείνοντας μάλιστα συγκεκριμένα και υπαρκτά μοντέλα εφαρμογής.

Η αντίστοιχη πολιτική επιχειρηματολογία που προέκυπτε αυτομάτως από την τυποποιημένη μήτρα κάθε ιδεολογίας ήταν προβλέψιμη και στατική δίνοντας έτοιμες απαντήσεις σε κάθε ερώτημα. Αγνοούσε τις ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις, τις διαρκώς μεταβαλλόμενες συνθήκες και επιθυμίες των ανθρώπων, τις εύθραυστες οικολογικές ισορροπίες του πλανήτη.

Ιδιαίτερα η αριστερά, αναζητώντας απεγνωσμένα την ουτοπία της απόλυτης ισότητας και της ελευθερίας, υποτίμησε, νομίζω, τη σημασία του ταξιδιού προς αυτήν, επιλέγοντας λανθασμένες ή προκρουστικές διαδρομές. Έτσι, κάποια στιγμή η κατάρρευση υπήρξε αναπόφευκτη και μοιραία.

Η καθολική επικράτηση του κεφαλαιοκρατικού συστήματος παραγωγής σε παγκόσμια κλίμακα σήμανε -προσωρινά έστω- τον αναγκαστικό περιορισμό της ιδεολογικής αντιπαράθεσης και την ανάδειξη σε πρώτο πλάνο μιας πρωτοβάθμιας πολιτικής απαλλαγμένης, υποτίθεται, από κάθε ιδεολογικό περιβλήμα.

Παρά τον εφαρμοσμένο όμως και ρεαλιστικό της χαρακτήρα, καθώς και την - σχετική άνεση της επιβολής της, η νέα αυτή πολιτική αντίληψη, παρουσιάζει σοβαρές αδυναμίες στην αντιμετώπιση των καθημερινών προβλημάτων των πολιτών. Καθώς απλώνεται και κυριαρχεί σε παγκόσμιο επίπεδο, επιδεικνύει ήδη συμπτώματα αυτάρκειας και αλαζονείας, μονοδιάστατης θεώρησης και νεο-

δογματισμού, κινδυνεύοντας ως μονοπωλιακή να μεταλλαχθεί και να αποκρυσταλλωθεί σε μια νέου τύπου ιδεολογία που είναι βέβαιο πως θα προσπαθήσει σταδιακά να ρυθμίσει κάθε είδους έκφραση, ελέγχοντας πλήρως τις ανθρώπινες δραστηριότητες.

Εάν δεχθούμε τα παραπάνω και χωρίς να παραγνωρίζει κανείς τη σημασία της πολιτικής παρέμβασης σ' αυτό το επίπεδο φαίνεται πως το επόμενο πεδίο άσκησης πολιτικής είναι η αναζήτηση της σημασίας της στην καθημερινή ζωή του πολίτη. Εκεί που κρίνεται σε τελευταία ανάλυση, το αποτέλεσμα της όποιας αντίληψης, απόφασης ή πράξης. Σ' αυτό που ελπίζει κανείς να βρει από τη στιγμή που εξέρχεται στο δημόσιο χώρο από την πόρτα του σπιτιού του και γίνεται μέρος της κοινωνίας και της πόλης: την ποιότητα της καθημερινής του διαδρομής προς τη δουλειά (με τα πόδια, το Ι.Χ. ή το λεωφορείο), την αξιοπρέπεια στις απαραίτητες συναλλαγές με το δημόσιο, τον καθαρό αέρα, την χαμηλή ηχορύπανση, την ηρεμία στην επαφή και την σχέση του με τους άλλους. Το σύγχρονο και απαιτητικό δημόσιο σχολείο, το φιλόξενο κέντρο αναψυχής για τους ηλικιωμένους, το ανοιχτό γήπεδο μπάσκετ στη γειτονιά, τις έξυπνες και καλόγουστες εκπομπές (και ειδήσεις) της τηλεόρασης.

Θα μπορούσε κανείς να αναφέρει δεκάδες ακόμη μικρές εικόνες που συγκροτούν το παζλ μιας ανθρώπινης, βιώσιμης καθημερινότητας που μπορεί να σχηματίσει σήμερα το πρόσωπο της νέας ουτοπίας. Δύσκολης αλλά όχι μακρινής και δυσπρόσιτης. Που δεν περιγράφεται μόνο με στατιστικούς δείκτες αλλά εκφράζεται και αξιολογείται με άλλους, ποιοτικούς, που δεν είναι πάντοτε μετρήσιμοι αλλά παραμένουν προφανείς γιατί μας αφορούν άμεσα και τους αναζητούμε καθημερινά: ελεύθερος χρόνος, αξιοπρεπής εργασία, ασφάλεια, αισθητική, καθαρό περιβάλλον.

Αν θεωρήσουμε λοιπόν, ότι η εκάστοτε κυβέρνηση οφείλει να διασφαλίζει την ειρήνη, την ελευθερία της έκφρασης και δουλειά για όλους, τότε οι κρίσιμες πολιτικές μας αντιπαραθέσεις που δεν παύουν να είναι πάντοτε βαθιά ιδεολογικές, δεν μπορούν σήμερα παρά να αφορούν τα μικρά και απλά πράγματα που κάνουν την καθημερινή μας ζωή ωραία.

ΣΤΟ ΜΙΚΡΟΚΟΣΜΟ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

«Που θα πάει αυτή η κατάσταση;» ρωτάνε συχνά γνωστοί και άγνωστοι στο δρόμο, δείχνοντας τα σκουπίδια και τα μποτιλιαρισμένα αυτοκίνητα.. «Να δούμε τι θα κάνει ο νέος Δήμαρχος και η Διοίκηση» απαντώ, προσπαθώντας να αποφύγω μερίδιο της ευθύνης. «Κι' εσείς τι κάνετε στο Δημοτικό Συμβούλιο;» έρχεται αναπόφευκτα η συνέχεια.

Τι κάνουμε αλήθεια στο Δημοτικό Συμβούλιο; Κάθε δεύτερη Πέμπτη, κατά τις 7 το βράδυ, το ταλαιπωρημένο Καραβάν Σαράι φωτογραφείται για τη συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου. Σαράντα περίπου Δημοτικοί σύμβουλοι, οι πρόεδροι των διαμερισμάτων, εκπρόσωποι των εργαζομένων, υπηρεσιακοί παράγοντες του Δήμου και πολίτες που ενδιαφέρονται για κάποιο θέμα, συρρέουν στην αίθουσα των συνεδριάσεων. Συζητήσεις στο διάδρομο, χαρούμενες προσφωνήσεις, μικροέξαψη και κλασσικά πηγαδάκια στα γραφεία του δεύτερου ορόφου, δημιουργούν αρχικά μια ευχάριστη ένταση και αδημονία.

Το Δημοτικό Συμβούλιο απαρτίζεται από ανθρώπους γνωστούς και καταξιωμένους, στο δικό τους κοινωνικό ή πολιτικό χώρο. Δεν βρίσκονται απρόσκλητοι εκεί. Έδωσαν σκληρό αγώνα για να εκλεγούν, έχοντας καταθέσει ο καθένας ένα κομμάτι από τον εαυτό του: το χρόνο του, το όνομά του, τα χρήματά του η όλα αυτά μαζί. Η ανθρωπογεωγραφία του Δημοτικού Συμβουλίου ταιριάζει ακριβώς στην πολυμορφία μιας πόλης σε μετάβαση, με μεγάλες διαφορές στις αξίες, τις απόψεις, και τους τρόπους έκφρασης ή αντιμετώπισης των προβλημάτων. Πέρα από τις εκλεκτικές συμπάθειες (στην πολιτική διαπιστώνω, με λύπη μου, πως δεν δημιουργούνται αληθινές φιλίες) και τις αναπόφευκτες πολιτικές ή

προσωπικές αντιπάθειες, οι σαράντα αυτοί άνθρωποι, που εκπροσωπούν το σύνολο των πολιτών, συγκροτούν ένα όργανο, ένα σώμα που κανονικά θα έπρεπε να αποφασίζει και να κατευθύνει τις τύχες της πόλης.

Τι συμβαίνει όμως, στην πραγματικότητα; Γιατί η αρχική ένταση και το ενδιαφέρον εξατμίζονται μετά τα πρώτα λεπτά της συνεδρίασης; Γιατί στο βλέμμα και στη σκέψη των πολιτών που τυχαίνει να παρακολουθούν μια συνεδρίαση τρυπώνει αμέσως η δυσάρεστη έκπληξη και η απογοήτευση; Γιατί οι περισσότεροι Δημοτικοί Σύμβουλοι (πλην ίσως των αντιδημάρχων και ελαχίστων άλλων ειδικών περιπτώσεων) ομολογούν κρυφά ή φανερά την πλήξη και την αδιαφορία τους; Γιατί οι νέοι συνάδελφοι απογοητεύονται και διαφεύδονται οι προσδοχίες τους τόσο γρήγορα; Γιατί οι συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου είναι απλώς ένα μικρό μονόστηλο στις τοπικές εφημερίδες της επόμενης ημέρας; Γιατί, τελικά, δεν συμβάλλουν ουσιαστικά στην ενημέρωση, στη συμμετοχή και στην επίλυση των προβλημάτων των πολιτών της Θεσσαλονίκης;

Δεν είναι, προφανώς δυνατόν να δώσω αναλυτικές απαντήσεις σε όλα τα παραπάνω ερωτήματα. Για ν' ανοίξει όμως, τουλάχιστον, ο διάλογος, καταθέτω αμέσως τη δική μου άποψη. Ο βασικός λόγος για τον οποίο το Δημοτικό Συμβούλιο υπολειτουργεί, είναι η συνειδητή επιλογή της διοίκησης τα τελευταία χρόνια να ασκεί το (όποιο) έργο της ανεμπόδιστα, παίρνοντας μόνη της όλες τις σοβαρές αποφάσεις και αποφεύγοντας τον ουσιαστικό έλεγχο και την κριτική. Για την εξυπηρέτηση αυτής της λογικής, που επιθυμεί ένα άνευρο, άκαρπο και αναποτελεσματικό Δημοτικό Συμβούλιο, διαμορφώθηκαν συστηματικά και παγιώθηκαν μεθοδικά τα τελευταία χρόνια τα κρίσιμα χαρακτηριστικά της λειτουργίας του:

- Η θεματολογία της ημερήσιας διάταξης . Ο κανονισμός λειτουργίας
- Η συγκρότηση και ο ρόλος των επιτροπών του
- Ο τρόπος με τον οποίο διευθύνονται οι συνεδριάσεις και διεξάγεται η συζήτηση.

Θα μπορούσε να γραφεί ένα βιβλίο με παραδείγματα που αποδεικνύουν τις παραπάνω διαπιστώσεις. Αρκεί όμως ένα τυχαίο φύλλο ημερήσιας διάταξης με 125 θέματα έκφρασης ευχαριστιών, οικονομικών διευθετήσεων ή μετατόπισης περιπτέρων. Αρκεί ένας κανονισμός που παρέχει μόνον ένα εκτονωτικό πεντάλεπτο ανακοινώσεων στους Δημοτικούς Συμβούλους που δέχονται στη συνέχεια (με άκομφο πολλές φορές τρόπο) τα πυρά των υποτιθέμενων απαντήσεων από το Δήμαρχο και τους Αντιδημάρχους, χωρίς καμία δυνατότητα αντίδρασης. Αρκεί να αναρωτηθεί κανείς κάθε πότε συγκαλούνται οι επιτροπές και γιατί αυτές δεν συζητούν βασικές επιλογές και σχεδιασμό αλλά περιορίζονται σε εγκρίσεις τυπικών ζητημάτων. Αρκεί, τέλος, να παρατηρήσει κανείς πόσο επιλεκτικά χρησιμοποιείται η εμπειρία του προέδρου του Δημοτικού Συμβουλίου για να δοθεί ή να αφαιρεθεί ο λόγος, να εκτραπεί η συζήτηση από την ουσία στη διαδικασία και να αποφευχθεί η υποχρέωση για αντικειμενική και αμερόληπτη στάση απέναντι σε όλα τα πρόσωπα και τις ομάδες του Δημοτικού Συμβουλίου (τυπικό παράδειγμα ο χώρος- “κελλάρι” που παραχωρήθηκε στο συνδυασμό μας αν και εξέλεξε τρεις δημοτικούς και πέντε διαμερισματικούς συμβούλους.)

Είναι γνωστό πως ποτέ δεν περιορίσαμε τις δραστηριότητές μας αποκλειστικά στο Δημοτικό Συμβούλιο. Πως υπάρχουν πολλοί ακόμη τρόποι να έχει κανείς άμεση επαφή και σχέση με τα κοινωνικά δρώμενα, όπως άλλωστε αποδείχτηκε στις πρόσφατες δημοτικές εκλογές. Όμως, είναι πραγματικά άδικο για τους συμβούλους, το θεσμό αλλά και τη ίδια την πόλη, το Δημοτικό Συμβούλιο να μετατρέπεται σε ένα μικρόκοσμο χωρίς ακτινοβολία και να μην είναι ένας κόσμος ανοιχτός, δημιουργικός, και χρήσιμος για τους πολίτες.

«Θεσσαλονίκη», 15-3-1999